

Gezondheidsregistratie op MDM-bedrijven (1992/1993)

J. Veling (Gezondheidsdienst voor dieren West- en Midden Nederland)

In het voorjaar van 1992 is op de MDM-bedrijven met een veterinaire begeleidingssysteem begonnen. Sleutelwoorden van het systeem zijn continuïteit en uniformiteit. De continuïteit is vooral belangrijk gegeven in de tijd geeft een beeld. Door de registratie kunnen monitoring in de voeding en het management bekeken. Voor de onderlinge vergelijking van de data van belang. In dit artikel wordt een overzicht gegeven van de wijze van gegevensverzameling op de MDM-bedrijven. Ook worden de resultaten besproken van het seizoen 1992/1993.

Vergelijking van de verzamelde van de voortgang op het bedrijf. gelijke effecten van wijzigingen ment op de gezondheid worden ijking van de bedrijven is vooral

De gegevens worden per half jaar verzameld: in de weideperiode en in de stalperiode. De deelnemende bedrijven houden de vruchtbaarheids- en ziektegegevens bij op de vruchtbaarheids-ziektekaart of in een managementsysteem. De gegevens worden verwerkt door een medewerker van de Gezondheidsdienst. In het voorjaar worden de gegevens van de voorafgaande weideperiode en in het najaar worden de gegevens van de afgelopen stalperiode op een rij gezet. Dit komt de betrouwbaarheid van bijvoorbeeld de vruchtbaarheidsgegevens sterk ten goede.

De gegevens worden van de vruchtbaarheids-ziektekaart overgenomen op standaard werklijsten. Deze werklijsten vormen de basis voor de verdere verwerking van de gegevens. De kengetallen voor vruchtbaarheid worden berekend met een analysepakket (Fertan). De verwerkte gegevens van de werklijst worden verzameld op een bedrijfsoverzicht. Het bedrijfsoverzicht is een verzameling van kengetallen omtrent vruchtbaarheid en diergezondheid. Op het overzicht staan

de verschillende jaren naast elkaar vermeld. Het bedrijfsoverzicht wordt op de bedrijven besproken bij de voor- en najaarsronde. Met de bedrijfsoverzichten worden de bedrijven verder onderling vergeleken.

Op de bedrijfsoverzichten wordt tevens melding gemaakt van referentiewaarden. De referentiewaarden gelden als normwaarden waar bedrijven zich op kunnen richten. Per bedrijf kun-

Gemiddeld slechts één keizersnede per MDM-bedrijf

nen andere (streef-)waarden worden vastgesteld.

Resultaten 1992/1993

Van 10 bedrijven is in het seizoen 1992/1993 een volledig bedrijfsoverzicht gemaakt van de gezondheid van melkkoeien. In tabel 1 volgt een

Tabel 1 Vruchtbaarheid MDM-bedrijven 1992/1993 (dieren gekalfd tussen 1 mei - 1 mei)

	Gemiddelde	Hoogste	Laagste	Referentiewaarde
Verwachte tussenkalf tijd (dgn)	370	388	356	370
Drachtig na 1 ^e inseminatie (%)	56	69	42	60
Aantal inseminatie/dracht	1,7	1,9	1,5	1,5
Fertiliteitsstatus	69	93	59	60
Interval partus - 1 ^e ins. (dgn)	73	83	62	70
Dieren hormonaal behandeld (%)	8	20	0	-
Verwerpers (%)	3	8	0	2,5
Afvoer wegens vruchtbaarheid (%)	9	21	0	-

overzicht van de vruchtbaarheidsresultaten.

In het algemeen is het beeld van de vruchtbaarheid gunstig waarbij tevens opvalt dat het verschil tussen de bedrijven niet groot is. In tabel 2 staat een overzicht van het afkalven en de ziekten die met het afkalven verband houden.

Voor de meeste kengetallen geldt een acceptabel gemiddelde. De verschillen tussen de bedrijven zijn groter dan bij de vruchtbaarheid het geval is. Het aantal dieren met melkziekte is te hoog (gemiddeld 11%). Bij 50% vaarzen en tweede-kalfskoeien krijgt gemiddeld 1 op de 5 oudere koeien melkziekte. In de begeleiding heeft dit onderwerp de nodige aandacht gekregen. Er is regelmatig gesproken over het rantsoen in de droogstand en aan het eind van de lactatie (energie-opname, calcium- en magnesiumvoorziening).

In tabel 3 wordt een overzicht gegeven van de overige dierziekten.

Het gemiddelde percentage dieren met slepende melkziekte wordt sterk beïnvloed door één bedrijf met 15% en één bedrijf met 11% slepende melkziekte. In tegenstelling tot melkziekte is het aantal bedrijven en dieren met kopziekte laag. In totaal betrof het slechts één bedrijf met 2 dieren.

Het percentage behandeld voor kreupelheid is

sterk afhankelijk van het management van de klauwverzorging. Het preventief bekappen van de koppel wordt niet meegenomen in de cijfers van de behandeling. Het betreft dus steeds koeien die behandeld worden omdat ze kreupel lopen. Het percentage dieren behandeld vanwege een uierontsteking is aan de hoge kant. Op 7 van de 10 bedrijven ligt het percentage hoger dan 15%.

Gunstig beeld

In het seizoen 1992/1993 is gestart met een registratie van de gezondheid toegespitst op de MDM-bedrijven. De registratie is in eerste instantie opgezet als hulpmiddel voor het bedrijf zelf. Actuele gegevens kunnen worden vergeleken met eerder verkregen cijfers en eventuele effecten van maatregelen op de gezondheid kunnen worden bekeken. In tweede instantie kan de gezondheidsregistratie worden gebruikt als middel om het algemeen niveau van de MDM-bedrijven te beoordelen en de bedrijven onderling met elkaar te vergelijken. De diergezondheid van het melkvee op de MDM-bedrijven ligt op een behoorlijk peil. Vooral de vruchtbaarheidsresultaten kunnen goed genoemd worden. Punten van aandacht zijn melkziekte, kreupelheid en uierontsteking. De aandachtspunten kunnen per bedrijf sterk verschillen.

Tabel 2 Afkalven op de MDM-bedrijven 1992/1993 (in % van afgekalfde dieren 1 mei - 1 mei)

	Gemiddelde	Hoogste	Laagste	Referentiewaarde
Normale geboorten	91	100	81	-
Keizersneden	1	6	0	-
Kalveren dood geboren ¹⁾	6	12	0	< 6%
Dieren aan de nageboorte	9	16	2	< 10%
Dieren witvuilers	7	16	0	< 10%
Dieren melkziekte	11	28	0	< 5%
Dieren prev. behandeld tegen melkziekte ²⁾	4	19	0	-

¹⁾ Inclusief sterfte binnen 24 uur.

²⁾ Behandeling middels infuus, injectie of poeders (oraal)

Tabel 3 Overige dierziekten op de MDM-bedrijven 1992/19993 (in % van aantal melkkoeien aanwezig per 1-5-92)

	Gemiddelde	Hoogste	Laagste	Referentiewaarde
Slepemde melkziekte	3,5	15	0	-
Lebmaagverplaatsingen	1,6	6	0	-
Kopziekte	0,4	4	0	-
Diarree	0,6	3	0	-
Behandeld voor kreupelheid	22	48	0	< 25%
Behandeld voor uierontsteking	19	39	8	< 15%
Speenbetrapting	1,9	6	0	-

De diergezondheid van melkvee op de MDM-bedrijven ligt op een behoorlijk peil.